Olaylar.-2023.-9-15 iyun.-№22.-S.11.

Azərbaycanın multikulturalizm və tolerantlıq modeli dünyada nümunə kimi göstərilir

Alim Hüseynli

Hər bir dövlətin mövcud olmasında, formalaşmasında və inkişafında milli ideyanın rolu əvəzsizdir. Bu sahədə boşluğun olması cəmiyyətə kənardan ideoloji baxışların mütəmadi sirayət etməsinə, cəmiyyət, xüsusən də gənclər arasında yad dünyagörüşlərin, ideoloji baxışların yayılmasına şərait yaradır, milli və mənəvi dəyərlərimizin zəifləməsi, təhrifə məruz qalmasına səbəb olur. Kənar ideoloji baxışların ən çox sirayət etdiyi sahələrdən biri də dini cərəyanlar və baxışlar vasitəsi ilə sirayət edən ideyalardır. Buna görə də milli kimlik ideyası və milli mənəvi dəyərlərimizin qorunması işinə eyni platformada baxılması və ideoloji işin aparılması zəruridir. Məsələnin həlli üçün dövlət tərəfindən təsdiqlənmiş normativ məzmunlu ideoloji hüquqi sənədin mövcudluğu vacib şərtdir. Məlum olduğu kimi bu gün Azərbaycan dini müxtəliflik baxımından çox zəngin ölkədir. Amma xoşbəxtlikdən müxtəlif dinlərin və dini-fəlsəfi cərəyanların yayıldığı ölkəmizdə bütün tarixi dövrlərdə etnik və dini icmalar arasında möhkəm dözümlülük əlaqələri formalaşmış, milli, irqi və dini zəmində heç bir ayrı-seçkilik faktı qeydə alınmamışdır. Müxtəlif tarixi dövrlərdə Azərbaycan ərazisində məskunlaşmış dini-etnik qruplar yerli əhali ilə qaynayıb-qarışmış, qohumluq əlaqələri qurmuşlar. Fərqli dini konfessiyaların nümayəndələri hər zaman həmrəy olmuş, vahid Vətənimizin azadlığı və firavanlığı uğrunda çalışmışlar. Azərbaycanın azadlığı və ərazi bütövlüyü uğrunda vuruşmuş, bu yolda canından keçmiş müxtəlif dini konfessiyalara mənsub vətəndaşlarımızın da uyuduqları Şəhidlər Xiyabanı bu gün bizim təkcə and yerimiz deyil, həm də qardaşlığımızın və vəhdətimizin rəmzidir. Fəxrlə demək olar ki, Vətənimizdə bu cür mükəmməl tolerantlıq mühitinin yaranması dini dözümlülüyün Azərbaycan xalqının xarakterik xüsusiyyəti və milli-mənəvi sərvəti olmasına dəlalət edir. Beləliklə qeyd edilməlidir ki, multikulturalizm və tolerantlıq hər bir müasir, inkişaf edən dövlətin gələcəyi üçün vacibdir. Çünki, xalqların mədəniyyəti cəmiyyətdə birləşdirici rol oynayır, insanlar arasında yaxınlaşma və qarşılıqlı anlaşmaya, tolerantlıq prinsiplərinin bərqərar olmasına kömək edir. Azərbaycanda Rus İcmasının sədri Mixail Zabelin qeyd edib ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyev tolerant, çoxmillətli cəmiyyətin formalaşması və inkişafının vacibliyinə inam aşılamışdı. 1993-cü il iyunun 15-də Milli Məclisin iclasında çıxış edən Heydər Əliyev demişdi: "Azərbaycan yüz illərdir ki, bu torpaqda yaşayan bütün insanların vətəni olub və gələcəkdə də Vətən olaraq qalmalıdır". Məhz bu sözlər sonralar müasir demokratik, güclü Azərbaycanın əsaslarından birinə çevrildi. Onun sözlərinə görə, Heydər Əliyev keçmiş SSRİ respublikaları arasında mehriban qonşuluq münasibətlərinə həmişə böyük əhəmiyyət verir, Rusiya-Azərbaycan əlaqələrinin gələcəyinə nikbinliklə baxırdı: "Ümummilli Lider dostluğa, qarşılıqlı hörmətə, bərabərhüquqlu tərəfdaşlığa əsaslanan, regionda sülhün və sabitliyin möhkəmlənməsinə xidmət edən siyasət həyata keçirdi. Heydər Əliyev bu gün ölkələrimiz arasında dinamik inkişaf edən əməkdaşlığın əsasını qoydu". M.Zabelin diqqətə çatdırıb ki, Heydər Əliyevin xeyir-duası ilə 1993-cü ilin mayında Azərbaycanda Rus İcması yaradıldı və bu gün Cənubi Qafqazda ən böyük - 120 min nəfərdən çox üzvü olan icma 30 illik yubileyini qeyd edir, Vətənin rifahı naminə fəaliyyət göstərir. Bakı şəhərində və Azərbaycanın rayonlarında "Azərbaycanda Rus İcmasının keçdiyi yolun 30 ili" adlı konfranslar keçirib, Heydər Əliyevin müstəsna xidmətlərindən bəhs ediblər. İcma rəhbəri qeyd edib ki, multikulturalizm Ümummilli Liderin layiqli davamçısı, Prezident İlham Əliyev tərəfindən dövlət siyasəti kimi müəyyənləşdirilib. Bu gün Azərbaycanın multikulturalizm və tolerantlıq modeli dünyada nümunə kimi göstərilir: "Hər bir azərbaycanlı üçün adi görünən bu vəziyyət başqa ölkələrdə unikal nailiyyət kimi qəbul edilir. Bu, həqiqətən də, belədir. Azərbaycanda bütün etnik qrupların nümayəndələri fəxrlə özlərini Azərbaycan vətəndaşı adlandırır və hər zaman Vətənini müdafiə etməyə hazırdırlar. Bunun bariz nümunəsi İkinci Qarabağ müharibəsi idi, o zaman bütün Azərbaycan xalqı ölkənin ərazi bütövlüyünü qorumaq üçün səfərbər oldu. Əminliklə qeyd etmək olar ki, Azərbaycanın ən böyük sərvətlərindən biri də bu gün bütün dinlərin və etnik qrupların nümayəndələrinin ləyaqətlə yaşaması, ölkənin inkişafına töhfə verməsidir. Azərbaycan vətəndaşları, o cümlədən ruslar Prezident İlham Əliyevin siyasətini dəstəkləyirlər. Eyni zamanda, onlar Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevaya ürəkdən minnətdardırlar". Rus Pravoslav Kilsəsinin Bakı və Azərbaycan Yeparxiyasının katibi, Arximandrit Aleksiy Nikonorov bildirib ki, istənilən xalqın milli kodu bu xalqın dilinə, mədəniyyətinə, adət-ənənəsinə, dininə əsaslanır. Azərbaycanın milli kodu multikulturalizm, tolerantlıq, digər etnik qruplara və dini inanclara hörmət kimi elementləri özündə ehtiva edir. Onun fikrincə, "multikulturalizm" anlayışına daha geniş nəzər salsaq, qeyd etməliyik ki, müasir dünyada 2000-dən çox müxtəlif mədəniyyətə və dinə mənsub xalqlar yaşayır. Hazırda BMT-yə 200-ə yaxın dövlət daxildir. Buradan belə nəticə çıxır ki, xalqlar müəyyən mənada birlikdə yaşamalıdırlar. Məhz multikulturalizm bütöv bir dövlətdə müxtəlif mədəniyyətlərin və dinlərin dinc yanaşı yaşamasını nəzərdə tutur. Aleksiy Nikonorov deyib ki, Azərbaycanda müxtəlif mədəniyyətə və konfessiyaya malik insanlar sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşayır: "Mədəniyyətlərin müxtəlifliyi qarşılıqlı mənəvi zənginləşmə mənbəyinə çevrilir, qarşılıqlı anlaşmanın möhkəmlənməsinə töhfə verir". Onun sözlərinə

görə, Ümummilli lider Heydər Əliyev və onun layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyev multikulturalizmin Azərbaycan modelini bütün dünyaya təqdim ediblər: "Azərbaycan təcrübəsi göstərir ki, multikulturalizm xalqların polietnik şəraitdə birgəyaşayışının ən optimal formasıdır. Azərbaycanda hər bir etnik qrupun mədəniyyətinin inkişafına, eyni zamanda, mədəniyyətlərarası inteqrasiyanın gücləndirilməsinə böyük diqqət yetirilir. Biz bütün bunları təqdir edirik".